

Koulutuksen kunnian palautus

Yhteishaku lähestyy sekä toisella asteella että korkeakouluissa. Monissa kodeissa pohditaan mikä olisi se oikea ala ja opinahjo nuorelle. Onneksi moni on valmis tukemaan nuoren omia toiveita ja unelmia. Usein ne voivat olla myös samoja kuin vanhemmillakin. Aina ei. Suomessa ammatinvalinta on voimakkaasti sukupuoleen sitoutunutta. Tästä toivottavasti päästään pois. Naisvaltaisten alojen huonoissa palkoissa voi olla ydin syy, että näitä aloja eivät miehet valitse. Uutisten perusteella palkat ja työolosuhteet vaikuttavat siihen, että enää naisetkaan eivät hakeudu hoito- ja hoiva ja kasvatusalaille kuten ennen. Jotkut vanhemmat haluaisivat lapsensa jatkavan suvun perinteitä opiskelupaikkavalinnoissaan, mutta hakua ei voi tehdä kuin nuori itse. Yhtään ylioppilaskoetta tai ammatillisen koulutuksen harjoittelua ei voi lapsensa puolesta tehdä. - Miksi tämän päivän nuorten pitäisi saada opiskella vain yksi tutkinto maksutta? Miten 16-vuotiaana voi tietää mitä haluaa tehdä koko työuransa ajan ja valita itselleen sopivin opinahjo ja vielä työllistyäkin tältä alalta?

Maksuton koulutus vähentää eriarvoistumista

Tämän hallituksen aikana on pyritty vahvistamaan koulutusta kaikilla asteilla. Koulutuksen maksuttomuus on tasa-arvon kannalta olennaista – myös korkeakouluissa. Ei voi olla niin, että vaalien jälkeen palattaisiin maksulliseen korkeakoulukoulujärjestelmään, jossa vanhempien varakkuus ratkaisee opiskelumahdollisuudet jo varhain. Riittävästi resurssoitu koulutusjärjestelmä on hyvinvoivan ja turvallisen koulutuksen elinehto.

Peruskoulun tulon myötä saatiin maksuttomuus kaikkiin alaikäisten oppilaitoksiin. Peruskoulu on vähentänyt eriarvoistumista, vaikka ei yksin sitä poista. Tänä päivänä sekä ammatillisen perustutkinnon että lukion jälkeen on hakukelpoinen korkeakouluihin. Ikäluokasta keskimäärin 40-50% pääsee jossain vaiheessa korkeakouluihin. Valtakunnallisena tavoitteena on 50%. Lukion käyminen ei sinänsä takaa korkeakoulupaikkaa kenellekään.

Valtakunnallinen huoli nuorten opintojen viivästyemisestä on ymmärrettävää, mutta ammattikorkeakoulun tai yliopisto-opintojen aloituksen kiirehtiminen ilman riittävää omaa motivaatiota, ei auta. Opinto-oikeuden ajallinen rajoittaminen tai vain yhden maksuttoman tutkinnon takaaminen vielä vähemmän. Riittävä opintotuki, ohjaus ja luottamus työpaikan saamiseen valmistumisen jälkeen, auttaisivat varmasti enemmän. Opintorahan suuruutta on nostettava, jotta opiskelu ja valmistuminen on mahdollista ilman jatkuvaa työntekoa. Miksi osan pitää opiskella opintolainan turvin, kun samaan aikaan osalla on varaa sijoittaa opintolainansa? Miksi osan opiskelijoista pitää syödä kaurapuuroa ja tonnikalamakaronia pankkilainalla? Perustulo auttaisi tässä paljon tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämässä.

Ei koulutusleikkauksille!

Ammatillisen koulutuksen reformi toteutettiin edellisellä hallituskaudella 200 miljoonan euron leikkauksineen. Se vähensi ammatillisten perustutkintojenkin lähiopetusta samalla kun työpaikoilla oppimista lisättiin. Opettajat ja työpaikkaohjaajat kertovat muutoksen ongelmista. Kuka opettaa tutkinnon perusteet ja teoriaosuudet? Työpaikoilla ei välttämättä ole pedagogista osaamista eikä aikaa teorian opettamiseen, jota ennen tehtiin ensimmäisenä vuotena oppilaitoksissa. Erityistä tukea tarvitsevien tai heikosti suomea osaavien on yhä vaikeampi löytää koulutussopimuspaikkaa. Valmistuminen viivästyy. Siksi

ammattitaidon perusteiden lähiopetusta pitää lisätä eikä vähentää. Myös työpaikkaohjaajien koulutusta pitää parantaa. Tutkintoon valmistavassa koulutuksessa eli Tuvassa on syytä säätää maksimiryhmäkoko, jotta tukea voidaan taata riittävästi hyvin eri tilanteissa oleville nuorille.

Lukiokoulutuskin on eriarvoistunut jopa niin, että on herännyt kysymys: Onko lukio enää yleissivistävä koulutusta? Lukiot markkinoivat itseään sillä, että jo lukioaikana voi tehdä yliopistokursseja, ja peruskoulut kilpailevat tarjoamalla lukiokursseja. Entä jos nuori valitsee väärin? Alan vaihtaminen on tehtävä helpoksi, jotta myös motivaatio valmistumiseen toteutuu. Toivon kasvurauhaa nuorille.

Ylioppilaskirjoitusten painoarvo korkeakouluvalinnoissa paineistaa nuoret

Edellisen hallituksen aikana on muutettu korkeakoulujen pääsykriteereitä. Tavoite oli, että yliopistoon pääsyyn ei tarvita maksullisia kursseja, vaan hyvät ylioppilaskirjoitusten arvosanat riittäisivät. Hyvä tavoite, mutta se sopii lähinnä lukiossa menestyville. Mutta entä ne, jotka elävät lukioaikanaan kiihkeintä nuoruuttaan tai perheessä tapahtuu jotain, mikä lamauttaa oppijan arjen? On kohtuutonta, jos 16–18-vuotiaan tilanne vaikuttaa ratkaisevasti opiskelun jatkomahdollisuuksiin. Ylioppilastutkinnon tulosten korostaminen on aiheuttanut ylioppilaskokeiden uusimiskierteen, lisännyt nuorten paineita eikä ole poistanut maksullisia preppauskursseja. Nyt lukiolaisille markkinoidaan markkinavetoisia preppauskursseja korkeakoulujen pääsykokeisiin tai ylioppilaskirjoituksia varten. Ylioppilaskokeita voi uusia loputtomasti ja osa jatkaa lukiokurssien kertaamista vuodesta toiseen – eikä silti pääse haluamaansa korkeakouluun. Avoimen yliopiston ja ammattikorkeakoulun opiskeluväylä on maksullista opetusta ilman opintososiaalisia etuja ja opintorahaa eikä takaa korkeakoulupaikkaa. Elinikäisen oppimisen mahdollisuus ei saa olla rahasta kiinni! On parempi, että korkeakoulujen pääsykokeissa jaetaan vuosittain vaihtuva materiaali, joka mittaa soveltuvuutta ja valmiuksia haettuun koulutukseen. Lukioiden yleissivistävyyttä ei kannata enää kaventaa korostamalla matemaattisten aineiden painoarvoa kaikkien korkeakoulututkintojen valinnoissa. Elinikäinen oppiminen edellyttää myös koulutustakuuta ja alanvaihdon helpottamista, ja tarvittaessa mahdollisuutta opiskella työttömyystuella.

Kaikki eivät pääse heti haluamaansa opiskelupaikkaan, mutta tässä kohdassa kevättä on tärkeää, että opinnoissa menestymistä tuetaan riittävästi niin kotona kuin koulussa. Niin, ettei kenellekään tulisi alisuoriutumista perhetilanteen tai masennuksen vuoksi. Oppimisen tukea tarvitaan kaikilla asteilla.

Koulu on keskeinen paikka osallisuuden ja sosiaalisen liikkuvuuden lisäämiseksi ja yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi. Maksuton toinen aste on ollut selkeä edistysaskel tasa-arvon puolesta. Lukioon tai haluamalleen ammatilliselle linjalle hakeminen ei ole enää vanhempien tuloista kiinni. -Isäni antoi meille hyvän neuvon: Opiskelkaa, mikä kiinnostaa ja menkää töihin mihin pääsette!